

СРЕДЊОВЈЕКОВНЕ НЕКРОПОЛЕ СА СТЕЋЦИМА STEĆCI-MEDIEVAL TOMBSTONE GRAVEYARDS

Средњовековна некрополе са стећцима, серијска номинација, уписане су на Унескову Листу свјетске баштине, на основу критеријума (iii) и (vi), 2016. године (Одлука: 40 COM 8B.24WHC). Серијска номинација се састоји од 28 изабраних компонената са 4.000 средњовековних надгробних споменика (стећака) на територији четири државе: Босне и Херцеговине (20), Републике Хрватске (2), Црне Горе (3) и Републике Србије (3).

Некрополе, које датирају од XII до XVI вијека, постављене су у редове, што је био уобичајено у Европи од средњег века. Поред тога, стећци су у неким погледима били под утицајем ранијих, праисторијских и древних традиција. У вријеме када су настали, лоцирани су поред путева, на праисторијским тумулима такозваним гомилама, на праисторијским утврђеним насељима, такозваним градинама, око цркава, поред извора, итд. Према последњем систематском попису регистровано је 70.000 надгробних споменика на око 3.300 локалитета на територији. Некрополе са стећцима су јединствен културни феномен, свједочанство средњовековне културе европског југоистока као мјеста сусрета бројних културних утицаја карактеристичних за тај простор.

Критеријум (iii): У овом дијелу југоисточне Европе налази се импресиван број стећака, разноврсног облика, који пружају изузетно свједочанство о средњовековном европском умјетничком и археолошком наслеђу, са траговима ранијих утицаја (праисторијски, римски и раносредњовековни). Изузетно велики број очуваних стећака (процењује се да износи више од 70 000) и разноликост њихових облика (плоче, сандуци, кровни надгробни споменици, стубови и монументални крстови) широко су заступљени. Њихови рељефи, који укључују украсне, симболичке и вјерске мотиве, као и призори из свакодневног живота, изванредно су свједочанство средњовековне културе. Натписи на одабраним некрополама нуде изузетан историјски ресурс и повезани су са културама и историјом средњовековних држава у овом региону.

Критеријум (vi): Стећци су дубоко укоријењени у историјске и континуиране културне традиције и веровања, а топоними показују историјска значења и значај стећака. Стећци су повезани са локалним предањима, сујеверјем и обичајима; а њихова епиграфика и рељефи значајно су утицали на савремену књижевност и друге облике умјетности у све четири земље, али и шире у региону.

Criterion (iii): A remarkable number of stećci, of diversified form, are found in this part of southeast Europe, conveying an exceptional testimony to medieval European artistic and archaeological heritage, with traces of earlier influences (prehistoric, roman and early medieval). The extremely large number of preserved stećci (estimated to be more than 70,000) and variety of their forms (slabs, chests, gabled roof tombstones, pillars and monumental crosses) are well represented. Their reliefs, including decorative, symbolic, and religious motives as well as scenes from everyday life, are an extraordinary testimony of medieval culture. Inscriptions in the selected graveyards offer an exceptional historical resource, and are associated with the cultures and histories of the medieval states in this region.

Criterion (vi): The stećci have been deeply embedded in historical and continual cultural traditions and beliefs and toponyms demonstrate the historical meanings and significance of the stećci. The stećci are associated with local folk and fairy tales, superstitions and customs; and their epigraphy and reliefs have significantly influenced the contemporary literature and other forms of art in all four countries, but also wider in the region.

Stećci Medieval Tombstone Graveyards, serial nominations, were inscribed on the UNESCO World Heritage List, based on criteria (iii) and (iv), in 2016 (Decision: 40 COM 8B.24 of WHC). The serial property of 28 component sites includes a selection of 4,000 medieval tombstones (stećci) on the territory of four states: Bosnia and Herzegovina (20), the Republic of Croatia (2), Montenegro (3) and the Republic of Serbia(3).

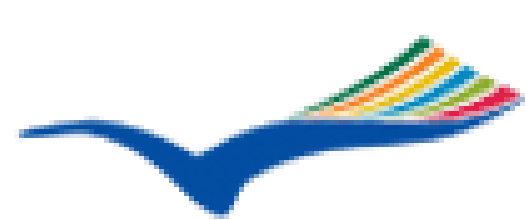
Stecci are medieval tombstones spread over almost the entire territory of Bosnia and Herzegovina, and parts of Serbia, Croatia and Montenegro.

The cemeteries, which date from the 12th to 16th centuries CE, are laid out in rows, as was the common custom in Europe from the Middle Ages. In addition, stećci were, in some respects, influenced by earlier, prehistoric and ancient traditions. At the time when they were made, they were arranged next to roads, on prehistoric tumuli, so-called gomile, at prehistoric fortified settlements, so-called gradine, around churches, next to wells, etc. The last systematic inventory of these monuments resulted in the figure of around 70 000 registered tombstones at about 3 300 sites on the territory of the mentioned states (Group of authors, Stećci-Medieval Tombstones, 2015, 123).

The necropolises with stecci are a unique cultural phenomenon, a testimony to the medieval culture of the European southeast as a place of meeting the numerous cultural influences characteristic of that area.

Programme «Culture»

DG Éducation et culture

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

Министарство просвјете и културе
Републике Српске